

УДК 334:477.72

СТАН І РОЗВИТОК ОСНОВНИХ ГАЛУЗЕЙ ВИРОБНИЦТВА У ВАТ ППР "ПРИДНІПРОВСЬКИЙ" В РИНКОВИХ УМОВАХ

Т.Г.СЕРЕДА – пошукувач, Херсонський ДАУ

Збільшення ефективності виробництва як товарних яєць, так і м'яса бройлерів завжди було однією із самих актуальних проблем птахофабрик України. В умовах сучасних господарських відносин основною метою сільськогосподарських підприємств стало не стільки виробництво валової продукції, скільки економічна оптимізація процесу виробництва, тобто відношення витрат до ефективності.

Відомо, що основними факторами, стимулюючими розвиток птахівництва, є виробництво високоякісних повноцінних комбікормів, успіхи в області селекції та генетиці, високопродуктивна техніка, комплекс заходів по профілактиці та лікуванню захворювань птиці.

На сьогоднішній день в Херсонській області діють дві найкрупніші птахофабрики – ВАТ ППР "Придніпровський" та ЗАСТ "Чорнобаївське".

Розглянемо економічний стан птахівництва за останні три роки та тенденції в зміні структури галузей виробництва у ВАТ ППР "Придніпровський" Горностаївського району Херсонської області. Основні показники, що характеризують розмір господарства, наведені в таблиці 1.

Станом на 1 січня 2001 р. за підприємством закріплено 2890 га землі, в т.ч. сільгоспугідь 2786, що в 6 раз більше ніж в 1999 р. Вартість валової продукції в співставних цінах в цілому по господарству за аналізуючий період зросла на 34,4%, як в рослинництві в 508,5 рази, в тваринництві – на 4,8 %.

Треба відмітити, що незважаючи на кризовий стан в економіці України, аналізуюче господарство намагається зберегти свій виробничий потенціал. Середньорічна вартість основних виробничих фондів за три роки зменшилась всього на 4,9% і становить на початок 2002р. 3298 тис.грн.

**Таблиця 1 – Основні показники економічної ефективності
ВАТ ППР "Придніпровський"**

Показники	Роки			2001р. в % до 1999 р.
	1999	2000	2001	
Закріплено землі,га, всього	479,8	1707,1	2890,0	в 6 раз
в т.ч.с.-г.угідь	450,6	1677,9	2786,0	в 6 раз
Середньорічна чисельність працівників, всього	155	155	163	105,2
з них рослинництво	33	33	38	115,2
тваринництво	120	120	125	104,2
Поголів'я тварин і птиці в умовних гол.	1823	1668	2172	119,1
Вартість валової продукції в співставних цінах, тис.грн.	1639	1601	2202,5	134,4
в т.ч. рослинництва	96,2	196	585	608,5
тваринництва	1542,8	1405	1617,5	104,8
Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	3468	5227,8	3298	95,1
Виручка від реалізації, тис.грн.	3445,7	3405,6	4954,3	143,8
Фондоозброєність, грн.	22,4	33,7	20,2	90,2
Фондомісткість, грн.	2,12	3,27	1,50	70,8
Фондовіддача, грн.	0,47	0,31	0,67	142,6
Валовий дохід, тис.грн.	1322,2	958,9	1211,8	91,7
Чистий дохід, тис.грн.	722,4	522,7	636,5	88,1
Рівень рентабельності, всього	30,3	19,75	17,0	56,1
в т.ч.рослинництво	-60,5	16,8	4,2	6,9
тваринництво	30,0	18,0	13,3	44,3

У зв'язку з тим, що вартість основних виробничих фондів зменшилась, зменшилися й показники фондоозброєності (на 9,8%) та фондомісткості (на 29,2%). Однак, показник фондовіддачі збільшився на 42,6%. Це зумовлено тим, що вартість валової продукції за вказаний період зросла.

Показники економічної ефективності ведення виробництва в цілому по господарству теж дещо зменшилися. Так, валовий дохід зменшився на 8,3%, чистий дохід на 11,9%, а рентабельність з 30,3 до 17,0%. Зниження показників ефективності виробництва пояснюється значними капітальними вкладеннями в основні галузі – птахівництво й свинарство – та неповним виходом на проектні потужності по випуску інкубаційних курячих і у качиних яєць.

Таблиця 2 – Питома вага різних видів продукції в загальній її вартості

Види продукції	Виручка від реалізації продукції, тис.грн.			Структура виручки, %			Номер у ранжированому ряді, Н				Утх(2Н-1)		
	1999	2000	2001	1998	1999	2000	1998	1999	2000	1998	1999	2000	
Зернові і зернобобові	-	105,1	48,8	-	3,5	0,98	-	5	6	-	31,86	10,8	
Соняшник	-	0,5	-	-	-	-	-	11	-	-	0,42	-	
Інша продукція рослинництва	9,8	81,6	91,2	0,4	2,75	1,82	6	6	5	4,4	30,25	16,4	
Всього по рослинництву	9,8	187,2	140	0,4	6,3	2,8	-	-	-	4,4	62,5	27,2	
молоко	5,3	4,5	9,2	0,17	0,15	0,19	8	8	9	2,55	2,25	3,2	
м'ясо КРС	1,4	4,7	7,8	0,05	0,16	0,16	11	9	10	1,05	2,72	3,0	
м'ясо свиней	5,2	4,2	18,2	17	1,41	0,4	7	7	8	2,21	18,33	6	
м'ясо птиці	417,8	516,7	957,2	13,61	17,32	19,3	3	3	3	68	86,6	96,5	
мед	0,5	1,3	-	0,02	0,04	-	9	13	-	0,34	1,0	-	
яйця	1489	1195	-	48,6	4,01	19,7	1	1	2	48,6	40,1	59,1	
інкубація	916	818,1	2664,4	29,9	27,4	53,7	2	2	1	89,7	82,2	53,7	
Всього по тваринництву	283,66	2583	4633,5	92,5	86,6	93,5	-	-	-	213,83	233,01	521,5	
Промислове виробництво роботи, послуги	24,7	27,5	42,4	0,8	0,9	0,9	5	10	7	7,2	17,1	11,7	
Інша реалізація	194,5	184,6	138,4	6,3	6,2	2,8	4	4	4	44,1	43,4	19,6	
Всього по господарству	3064,6	2982,3	4954,3	100	100	100	x	x	x	265,13	356,24	280	

Як показали дослідження, за вказаний період в господарстві проведена значна робота по перебудові внутрішньогосподарської спеціалізації в зв'язку зі змінами попиту на продукцію птахівництва і свинарства. Так, як було показано вище, площа сільськогосподарських угідь за три роки зросла, що зумовлено збільшенням потреби в кормових ресурсах. Тому питома вага рослинництва в загальній вартості товарної продукції зросла з 9,8 до 140 тис.грн. (табл.2).

До 2002 р. в структурі товарної продукції (табл.2) найбільш питому вагу мало виробництво яєць (1195 тис. з 2982,3 тис.грн. або 40,1%).

І нині, у 2001 р. перше місце в ранжированому ряді посідає реалізація племінного інкубаційного молодняка качок та курчат. Із загальної вартості товарної продукції по господарстві 49,54 тис.грн. вартість реалізованого племінного молодняка становить 2664,4 тис.грн. або 53,7%. Таким чином, внутрішньогосподарська спеціалізація і виробничий напрямок мають такий вигляд: на першому місці в ранжированому ряді займає інкубація, на другому -реалізація племінних інкубаційних яєць, на третьому – м'ясо птиці.

Таблиця 3 – Динаміка показників розвитку ВАТ ППР "Придніпровський"

Показники	Роки			2001 р. в % до 1999р.
	1999	2000	2001	
Велика рогата худоба:				
- середньорічне поголів'я, всього гол.	32	33	34	106,3
в т.ч. корови	15	15	15	100
- надоєно молока, ц	557	495	532	95,5
- приплід телят, гол.	20	16	21	105
- приріст живої маси, ц	41	30	33,2	81
Свині:				
- середньорічне поголів'я, всього, гол.	213	243	388	182,2
в т.ч. основних свиноматок	90	89	85	94,4
приплід: поросят, гол	480	410	383	79,8
- приріст живої маси, ц	210	168	89,4	42,6
Птиця:				
- середньорічне поголів'я, всього, гол.	86,700	78,400	101,459	117
в т.ч.кури несучки	26700	28200	21602	80,9
вироблено яєць, тис.шт.	7000	6246	5864	83,8
в т.ч. курячих яєць, тис.шт.	4622	4735,6	4034,1	87,3
Приріст живої маси, ц	2081	2017	3459,7	166,3
в т.ч. приріст курчат, 2	12,72	10891	2002	157,4
Всього умовних голів	1823	1668	2172	199,1

Проаналізуємо динаміку розвитку основних галузей в підприємстві за 1999-2001 р. (табл.3). Поголів'я великої рогатої худоби за останні роки майже не змінилось. Продуктивність дійного гурту становить 53200 кг. Середньорічне поголів'я свиней збільшилось на 17,5 гол. Щорічно в господарстві одержують по 383-480 гол. поросят, що становить 4,5-5,3 гол, в розрахунку на одну свиноматку.

Поголів'я птиці станом на 1.01.2001 досягало 78,4 тис. ум. голів, що дещо менше ніж в 2000 та 1999 роках. Проте кількість курей-несучок збільшилась за цей період на 5,3 тис. гол. і сягає понад 28 тис. Виробництво усіх видів яєць має тенденцію до збільшення. За 2001 р. в порівнянні з 1999 р. їх вироблено на 11,2 млн. штук більше. Значно більшими темпами зростає виробництво курячих яєць (141,1%).

Отже, дослідження стану розвитку основних галузей виробництва у відкритому акціонерному товаристві ППР "Придніпровський" показали, що в зв'язку з переходом до ринкової економіки і збільшенням попиту на племінну птахівничу продукцію за останні роки зросла її питома вага в загальній товарній продукції. Поряд з цим для забезпечення поголів'я тварин і птиці кормами власного виробництва в оренду придбано більше 1000 га сільгоспугідь.

За останні роки в господарстві інтенсивно проходить технічне переобладнання виробництва: встановлено нове сучасне обладнання з для утримання батьківського поголів'я курей, система опалення і вентиляції, що дасть можливість значно збільшити продуктивність птиці і валове виробництво племінних інкубаційних яєць.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. Вип.51 – Борки- 2001р. Мельник Ю.Ф. Шляхи розвитку вітчизняного птахівництва.
2. Вербовиков А.И. "Производство продукции птицеводства в Украине и ее место на мировом ринке. Экономика АПК. – 1997. №2.
3. Пути повышения экономической эффективности современного птицеводства. Ф.С.Марченков – Міжвід. темат. наук. збірник. вип.51 – Борки – 2001р.